

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Mevrouw L. den Duik
Directeur stichting Raad op Maat
Oosthaven 15-16
2801 PC GOUDA

**Bestuur Democratie en
Financiën**
Bestuurlijke inrichting en Democratie

Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
Diana van Driel

T 070-4266255
diana.driel@minbzk.nl

Kenmerk
2012-0000370755

Datum 28 juni 2012
Betreft problematiek voor mensen met een verstandelijke beperking bij
verkiezingen

In uw brief van 8 juni 2012 gericht aan zowel mijzelf als aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), mevrouw Veldhuijzen van Zanten- Hyllner, vraagt u aandacht voor het uitoefenen van het stemrecht door personen met een verstandelijke beperking. U gaat daarbij in op een aantal voorgenomen aanpassingen, met name in het stembiljet zoals het gebruik van kleur en logo's die het stemmen voor mensen met een verstandelijke beperking kunnen vereenvoudigen. Verder roept u op bijstand toe te staan aan mensen met een verstandelijke beperking in het stemhokje omdat deze groep veelal laaggeletterd is en daardoor problemen heeft met het invullen van het stembiljet.

Graag wil ik u bedanken voor het onder mijn aandacht brengen van deze problematiek. Het recht om te stemmen en het zelfstandig een stem kunnen uitbrengen is ook voor mensen met een verstandelijke beperking van groot belang zo realiseer ik mij. De dilemma's die dit met zich mee brengt zijn aan de orde geweest bij de wijziging van de Grondwet in 2006-2008 toen de uitsluiting van het kiesrecht voor curandi uit de Grondwet en vervolgens de Kieswet is geschrapt. De keuze is toen gemaakt om het kiesrecht aan een ieder toe te kennen en de beoordeling of iemand in staat is zijn stem uit te brengen niet bij de rechter te leggen. Daar is de kanttekening bijgemaakt dat het verlenen van bijstand nog steeds alleen is toegestaan bij kiezers met een lichamelijke beperking.

Deze regeling beoogt te voorkomen dat ongeoorloofde invloed wordt uitgeoefend op de kiezer door degene die hem bij staat. Voor een ieder is het immers wenselijk dat dit wordt voorkomen. Daarnaast kunnen noch de stembureauleden noch de andere aanwezige kiezers beoordelen of sprake is van het "helpen met het invullen" dan wel van inhoudelijke beïnvloeding. Voor stembureauleden is het belangrijk dat zij een 'eenduidig' criterium hebben op grond waarvan zij het verlenen van bijstand kunnen toestaan.

Bij lichamelijke beperkingen is dat in principe mogelijk. Het niet of onvoldoende machtig zijn van de (Nederlandse) taal is in dat licht bijvoorbeeld geen criterium op grond waarvan bijstandverlening is toegestaan. Het is wel toegestaan om buiten het stembokje uitleg te geven over het invullen van het stembiljet. Dit kan zowel door een begeleider als door een stembureaulid gebeuren. Uitleg wordt dan gegeven in alle openheid zodat dit kan worden waargenomen door de in het stembureau aanwezige kiezers.

Datum
28 juni 2012
Kenmerk
2012-0000370755

Zoals u zelf aanhaalt, laat ik op dit moment onderzoek doen naar een mogelijk ander stembiljet dat beter geschikt is voor gebruik door laaggeletterden. Met name is daarbij gekeken of gebruik kan worden gemaakt van logo's van politieke partijen, kleuren en foto's van kandidaten. Daarvoor zijn testen uitgevoerd met mensen uit deze doelgroep. Lukt het om zo'n stembiljet te ontwikkelen, dan zal dat het zelfstandig stemmen eenvoudiger kunnen maken voor een deel van de groep personen met een verstandelijke beperking. Ik acht het van belang ook voor deze groep hen tegemoet te komen in hun wens tot deelname aan verkiezingen en het wegnemen van belemmeringen daarbij.

Ik voorzie over de uitkomsten van het onderzoek, wat overigens een veel breder kader heeft waarbij ook gekeken wordt naar de mogelijkheden van het elektronisch tellen van de stembiljetten allereerst een discussie met de Tweede Kamer. Daarvoor zal ik te zijner tijd een brief aan de Tweede Kamer sturen. Parallel hieraan zal ik contact met u opnemen om de resultaten met u te bespreken.

Ik vertrouw erop dat ik u hiermee, mede namens de staatssecretaris van VWS, voldoende heb geïnformeerd.

Hoogachtend,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Mevrouw mr. drs. J.W.E. Spies